

รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๒๓๑๐๑

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

ผู้สอน

ครูแรมเดือน บุญชู

เรื่อง

การเขียนย่อความ

ภาษาไทย

มัธยมศึกษาปีที่ ๓

การเขียน ย่อความ

เวทีของหนู

การเขียนย่อความ

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายหลักการเขียนย่อความได้
๒. เขียนย่อความได้ถูกต้องตามหลักการ

การเขียนย่อความ

การย่อความ เป็นการจับใจความสำคัญของเรื่อง แล้วนำใจความสำคัญของเรื่องมาเรียบเรียงใหม่ ให้เป็นสำนวนภาษาของผู้ย่อเอง

การเขียนย่อความ

การย่อความที่ดี ผู้ย่อต้องอ่านเรื่องให้เข้าใจ และจับใจความสำคัญให้ได้ แล้วนำใจความสำคัญ มาเรียบเรียงใหม่ให้สั้นด้วยถ้อยคำที่สละสลวย กระชับ เข้าใจง่าย ได้ใจความถูกต้องตามเนื้อเรื่อง

การเขียนย่อความ

ประโยชน์ของการย่อความ

๑. ช่วยให้การอ่านการฟังได้ผลดียิ่งขึ้น
ช่วยให้เข้าใจและจดจำข้อความที่สำคัญที่ได้
อ่าน หรือฟังได้สะดวกรวดเร็ว

การเขียนย่อความ

ประโยชน์ของการย่อความ

๒. ช่วยในการจดบันทึก เมื่อได้ฟังหรือศึกษา
วิชาใด รู้จักจดข้อความที่สำคัญลงในสมุด
ได้ทันเวลาและได้เรื่องราว

การเขียนย่อความ

ประโยชน์ของการย่อความ

๓. ช่วยในการเขียนตอบแบบฝึกหัดหรือข้อสอบ

การเขียนย่อความ

ประโยชน์ของการย่อความ

๔. ช่วยเตือนความจำนักเรียน อ่านหนังสือ
แล้วทำบทย่อเป็นตอน ๆ จะช่วยให้ไม่ต้องอ่าน
หนังสือซ้ำ

การเขียนย่อความ

หลักการย่อความ

๑. อ่านเรื่องที่จะย่อความให้จบ อย่างน้อย ๒ ครั้ง

การเขียนย่อความ

หลักการย่อความ

๒. บันทึกใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน
แล้วนำมาเขียนเรียบเรียงใหม่ด้วยสำนวนของตนเอง

การเขียนย่อความ

หลักการย่อความ

๓. อ่านทบทวนใจความสำคัญที่เขียนเรียบเรียงแล้ว
จากนั้นแก้ไขให้สมบูรณ์ โดยตัดข้อความที่ซ้ำซ้อนกันออก

การเขียนย่อความ

หลักการย่อความ

๔. เขียนย่อความให้สมบูรณ์ โดยเขียนแบบขึ้นต้นของย่อความตามรูปแบบของประเภทข้อความนั้น ๆ

การเขียนย่อความ

หลักการย่อความ

๕. การเขียนย่อความไม่นิยมใช้สรรพนามบุรุษที่ ๑ และสรรพนามบุรุษที่ ๒ คือ ฉัน คุณ ท่าน แต่จะใช้สรรพนามบุรุษที่ ๓

การเขียนย่อความ

รูปแบบคำนำการย่อความ

๑. ย่อความจากบทร้อยกรอง บอกประเภท
ของคำประพันธ์ ชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง ที่มาของเรื่อง
(หนังสืออะไร หน้าเท่าใด)

การเขียนย่อความ

ย่อความ.....(กลอน กาพย์ โคลง ร่าย ฉันท์)

เรื่อง.....ของ.....

ตอน.....จาก.....หน้า.....

ความว่า

.....

การเขียนย่อความ

รูปแบบคำนำการย่อความ

๒. ย่อความจากบทร้อยแก้ว บอกประเภทของ
ความเรียงร้อยแก้ว ชื่อเรื่อง ผู้แต่ง จากหนังสืออะไร
หน้าที่เท่าใด

การเขียนย่อความ

ย่อความ (บทความ สารคดี นิทาน นิยาย อื่น ๆ)

เรื่อง.....ของ.....

จาก..... หน้า.....

ความว่า

.....

การเขียนย่อความ

รูปแบบคำนำการย่อความ

๓. ย่อความจากประกาศ แจ้งความ แถลงการณ์
ระเบียบคำสั่ง กำหนดการ บอกชื่อประเภทของประกาศ
เรื่องอะไร ของใคร วันเดือนปีที่ออก

การเขียนย่อความ

ย่อความ (ประกาศ แถลงการณ์ ระเบียบคำสั่ง กำหนดการ)

เรื่อง.....ของ.....

ลงวันที่.....

ความว่า

.....

การเขียนย่อความ

รูปแบบคำนำการย่อความ

๔. ย่อความจากพระราชดำรัส พระบรมราโชวาท
โอวาท คำปราศรัย ระบุว่า เป็นประเภทใด ของใคร
แสดงแก่ใคร เรื่องอะไร ในโอกาสใด แสดง ณ สถานที่ใด
เมื่อใด

การเขียนย่อความ

ย่อความ (พระบรมราโชวาท โอวาท ปาฐกถา คำปราศรัย)

ของ.....พระราชทานแก่.....

เรื่อง.....ในโอกาส.....ณ.....

เมื่อวันที่.....

ความว่า

.....

การเขียนย่อความ

รูปแบบคำนำการย่อความ

๕. ย่อความที่เป็นจดหมาย ระบุมว่าเป็นจดหมาย
ของใคร ถึงใคร เรื่องอะไร ลงวันที่เท่าไร

การเขียนย่อความ

ย่อความจดหมายของ.....ถึง.....
เรื่อง.....ลงวันที่.....
ความว่า

.....

การเขียนย่อความ

รูปแบบคำนำการย่อความ

๒. ย่อความจากหนังสือราชการ ระบุว่าหนังสือราชการ
ของใคร ถึงใคร เรื่องอะไร เลขที่เท่าไร ลงวันที่เท่าไร

การเขียนย่อความ

ย่อความหนังสือราชการของ.....

ถึง.....เรื่อง.....

เลขที่.....ลงวันที่.....

ความว่า

.....

ใบงาน ใบความรู้ และแบบทดสอบ

ดาวน์โหลด

[http://www.dltv.ac.th/
teachplan/episode/
10967](http://www.dltv.ac.th/teachplan/episode/10967)

ใบความรู้ เรื่อง การเขียนย่อความ

ใบความรู้ เรื่องการเขียนย่อความ หน้าที่ ๒ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔
เรื่องการเขียนย่อความ รายวิชาพื้นฐานภาษาไทย รหัส ท๒๓๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

การย่อความ เป็นการจับใจความสำคัญของเรื่อง แล้วนำใจความสำคัญของเรื่องมาเรียบเรียงใหม่ให้เป็นส่วนภาษาของผู้เอง โดยเขียนให้ถูกต้องตามรูปแบบของย่อความ

การย่อความที่ดี ผู้ย่อต้องอ่านเรื่องให้เข้าใจและจับใจความสำคัญให้ได้ แล้วนำใจความสำคัญมาเรียบเรียงใหม่ให้สั้นด้วยถ้อยคำที่สละสลวย กระชับ เข้าใจง่าย ได้ใจความถูกต้องตามเนื้อเรื่องเดิม

ใจความสำคัญคือ ประโยคหรือข้อความสำคัญของย่อหน้า ถ้าคัดส่วนข้อความนั้นออกจะทำให้เสียความ ประโยคใจความสำคัญจะอยู่ตอนต้นของย่อหน้า กลางย่อหน้า หรือท้ายย่อหน้า

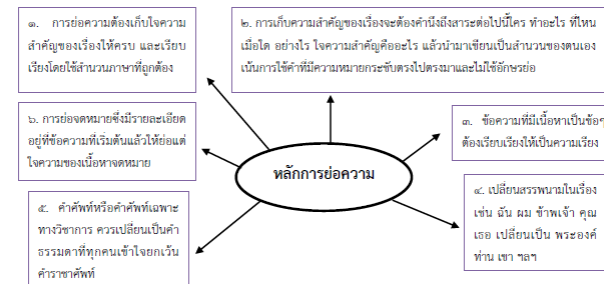
พลความ คือ ข้อความที่เป็นส่วนขยายความ หากตัดข้อความส่วนนั้นออกก็ยังคงใจความสำคัญเดิม ลักษณะของพลความ จะเป็นการบอกรายละเอียดหรือนิยามความหมาย การยกตัวอย่างประกอบ การเปรียบเทียบด้วยสำนวน โวหาร หรือการอ้างอิงข้อมูลอ้างอิงเป็นสถิติ หลักฐาน

ชนิดของการย่อความและการสรุปความ

โดยทั่วไปแล้วการย่อความและสรุปความ มี ๓ ชนิด คือ

๑. การย่อความและการสรุปความจากการอ่านบทหรือทรง เช่น โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ฯลฯ
๒. การย่อความและการสรุปความจากการอ่านบทหรือแล้ว คือ การย่อความและการสรุปความของ ความเรียงต่างๆ เช่น บทความ เรื่องสั้น นิทาน จดหมาย เรื่องเล่า และสารคดี ฯลฯ
๓. การย่อความและสรุปความที่ได้จากการฟัง ทั้งพร้อมแล้วและพร้อมทรง เช่น ย่อข่าว ย่อบทพร้อม ทรง ย่อคำปราศรัย ย่อการอภิปรายหรือการสัมภาษณ์ ย่อการฟังเรื่องเล่าต่างๆ จากบทหรือแล้ว และบทพร้อม ทรง ฯลฯ

หลักการย่อความ แบบของย่อความแบ่งเป็น ๒ ส่วน คือ ส่วนที่เป็นคำนำ เป็นส่วนที่เขียนในย่อหน้าแรก เพื่อให้ผู้อ่านทราบที่มาของเรื่อง ว่าเป็นเรื่องประเภทใด หากไม่มีชื่อเรื่อง ผู้ย่อจะต้องตั้งชื่อเรื่องด้วย ส่วนที่ ๒ เป็นใจความสำคัญของเรื่อง คือส่วนที่นำเนื้อหาเรียบเรียงแล้วควมวิธีการเขียนย่อความ ต้องเขียนให้เป็นย่อหน้าเดียว

ใบความรู้ เรื่อง การเขียนย่อความ (ต่อ)

๑. การเขียนคำนำในย่อความ

๑.๑. ย่อความจากบทร้อยกรอง บอกประเภทของคำประพันธ์ ชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง ที่มาของเรื่อง (หนังสืออะไร หน้าที่เท่าใด) รูปแบบดังนี้

ย่อความ.....(กลอนบทละคร กลอนสุภาพ กาพย์ โคลง ร่าย ฉันท์) เรื่อง.....
ของ.....ตอน.....จาก.....หน้า.....
ความว่า

๑.๒. ย่อความจากความเรียงร้อยแก้ว บอกประเภทของความเรียงร้อยแก้ว ชื่อเรื่อง ผู้แต่ง จากหนังสืออะไร หน้าที่เท่าใด รูปแบบดังนี้

ย่อความ (บทความ สารคดี นิทาน นิยาย อื่นๆ) เรื่อง.....ของ.....
จากวารสาร.....ปีที่.....ฉบับที่.....หน้า.....ถึงหน้า.....
ความว่า

๑.๓. ย่อความจากประกาศ แจ้งความ แลงการณ์ ระเบียบคำสั่ง กำหนดการ บอกชื่อประเภทของประกาศ เรื่องอะไร ของใคร ให้แก่ใคร วันเดือนปีที่ออก ดังนี้

ย่อความ (ประกาศ แจ้งความ แลงการณ์ ระเบียบคำสั่ง กำหนดการ) เรื่อง.....
ของ.....ลงวันที่.....ความว่า

๑.๔. ย่อความจากพระราชดำรัส พระบรมราโชวาท โอวาท ปาฐกถา สุนทรพจน์ คำปราศรัย ระบุว่า เป็นพระราชดำรัส พระบรมราโชวาท ของใคร แสดงแก่ใคร เรื่องอะไร ในโอกาสใด แสดง ณ สถานที่ใด เมื่อใด เมื่อไร ดังนี้

ย่อความ (พระบรมราโชวาท โอวาท ปาฐกถา สุนทรพจน์ คำปราศรัย) ของ.....
พระราชทานแก่.....เรื่อง.....ในโอกาส.....ณ.....
เมื่อวันที่.....ความว่า

๑.๕. ย่อความที่เป็นจดหมาย ระบุว่า เป็นจดหมายของใคร ถึงใคร เรื่องอะไร ลงวันที่เท่าไร ดังนี้
ย่อความจดหมายของ.....ถึง.....เรื่อง.....ลงวันที่.....
.....ความว่า

๑.๖. ย่อความจากหนังสือราชการ ระบุว่า เป็นหนังสือราชการของใคร ถึงใคร เรื่องอะไร เลขที่เท่าไร ลงวันที่เท่าไร ดังนี้

ย่อความหนังสือราชการของ.....ถึง.....เรื่อง.....
เลขที่.....ลงวันที่.....ความว่า

๒. การย่อเนื้อเรื่อง อ่านเนื้อเรื่องให้จับใจความสำคัญไว้ทั้งพลความไป โดยไม่เสียใจความหลัก กล่าวกความให้สละสลวย หากผู้ต้องการความมั่นใจในการค้นหาใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้า อาจใช้หลัก ๕W ๑H กล่าวคือ นำข้อความในเรื่องมาตอบคำถามให้ได้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร ทำมาและอย่างไร

หากเรื่องที่ต้องการย่อเป็นร้อยกรองให้ถอดคำประพันธ์ก่อน แล้วหาคำ ประโยค ชื่อความ ที่เป็นใจความสำคัญนำมาเรียบเรียงให้สละสลวยตรงตามเรื่องเดิม ดังตัวอย่าง

ใบความรู้ เรื่อง การเขียนย่อความ (ต่อ)

ไทยรวมกำลังตั้งมั่น

ไทยรวมกำลังตั้งมั่น
ถึงแม้ศัตรูผู้มิเฝ้านาง
ขอแต่เพียงไทยเราย่ำลาญญาติ;
ไทยอย่างมั่งร้ายทำลายไทย,
ให้นานาภาษาเขานิยม
ช่วยกันบำรุงความรุ่งเรือง
ช่วยกันเต็มใจไม่ผดุง
ให้อยู่จนสิ้นดินฟ้า

จะสามารถป้องกันขึ้นแข็ง,
มายุทธ์แย่งก็จะปลาดไป
ร่วมชาติร่วมจิตเป็นข้อใหญ่;
จงพร้อมใจพร้อมกำลังระวีเมือง,
ชมเกียรติยศฟูเฟื่อง;
ให้ชื่อไทยกระเดื่องทั่วโลกา.
บำรุงทั้งชาติศาสนา
วัฒนาเถิดไทย, ไชโย

(พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ๒๕๓๗)

ตลอดความได้ว่า

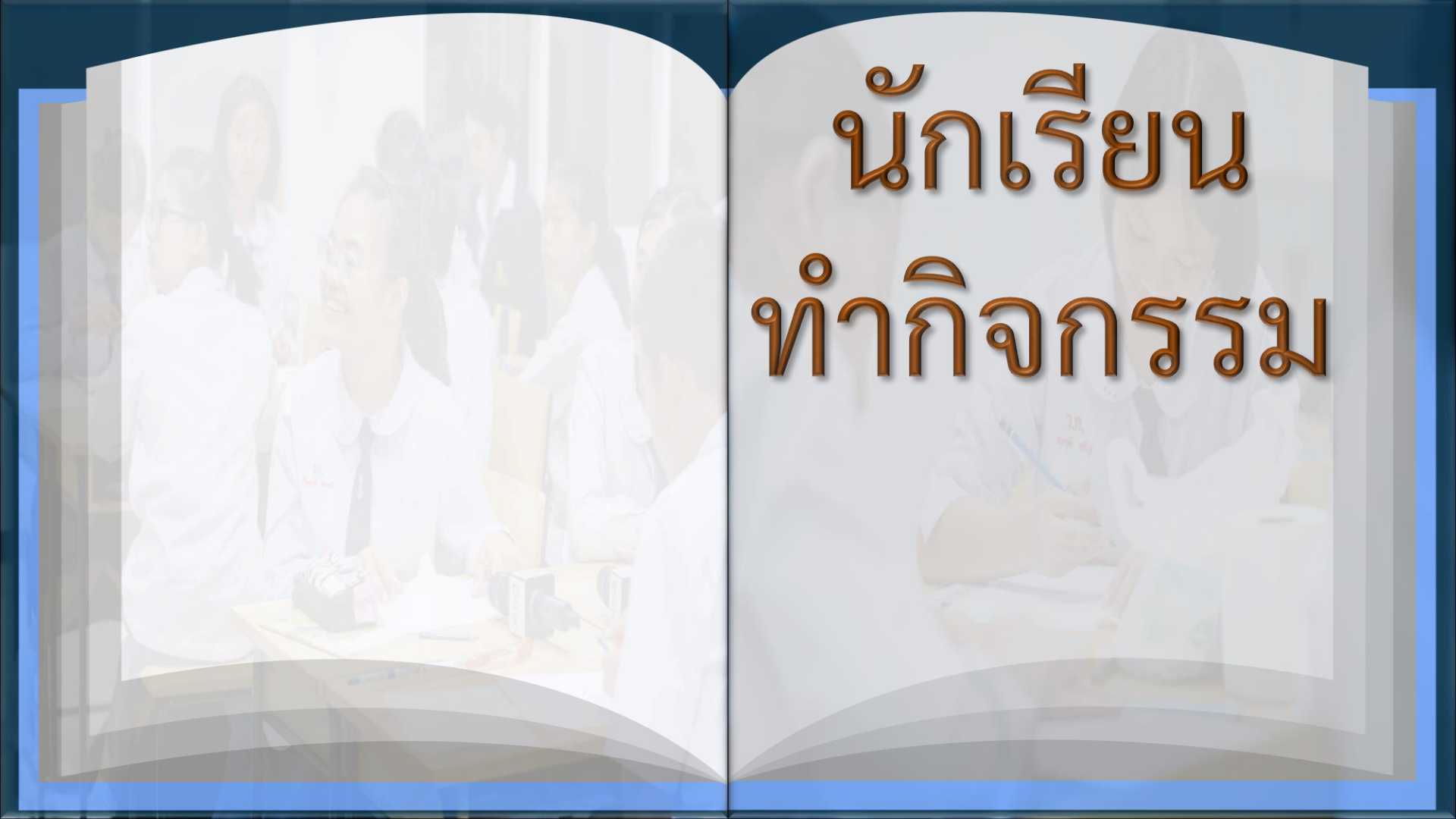
เมื่อใดที่คนไทยพร้อมใจกัน รวมกำลังให้มั่นคง แข็งแรง อย่างแตกความสามัคคี อย่าทำร้ายคนไทยด้วยกันเอง เมื่อนั้นคนไทยก็สามารถป้องกันข้าศึกที่จะเข้ามารุกรานประเทศได้ คนไทยต้องร่วมมือ รวมพลังใจให้เป็นหนึ่งเดียว เป็นพลังหลักอันสำคัญของชาติ หมั่นทำนุบำรุงประเทศชาติและพระศาสนาให้เจริญรุ่งเรือง ก้องไปทั่วโลก นานาประเทศก็จะสรรเสริญ ยกย่อง ยอมรับ และชื่นชมชาวไทยและประเทศไทยไปตราบนาน

หากว่า ประโยค ข้อความ ที่เป็นใจความของข้อความนี้ จะได้ว่า คนไทยมั่นคงเข้มแข็ง อย่างแตกความสามัคคี ทำนุบำรุงชาติและพระศาสนา เจริญรุ่งเรือง นานาประเทศสรรเสริญยกย่อง นำมาเขียนเป็นใจความที่สละสลวย สมบูรณ์ ตรงตามเนื้อเรื่องเดิมดังนี้

คนไทยต้องพร้อมใจกัน เข้มแข็ง มั่นคง อย่างแตกความสามัคคีกัน อย่าทำร้ายกันเอง คนไทยก็สามารถป้องกันข้าศึกใดๆ ที่เข้ามารุกรานได้ต้องรวมพลังใจให้เป็นพลังหลักอันสำคัญของชาติ ป้องกันชาติ หมั่นทำนุบำรุงประเทศชาติและพระศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองไปทั่วโลก นานาประเทศก็จะสรรเสริญ ยกย่องชาวไทยและประเทศไทยไปตราบนาน

เมื่อนำวิธีการตั้งและตอบคำถามว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร ทำไหม และอย่างไร มาช่วยในการหาใจความ ของข้อความนี้จะได้นี้

ใคร	• คนไทย
ทำอะไร	• เข้มแข็ง มั่นคง สามัคคี อย่าทำร้ายกัน ทำนุบำรุงประเทศและพระศาสนาให้รุ่งเรือง
ที่ไหน	• ในประเทศไทย
เมื่อไร	• ตลอดชีวิตของคนไทยทุกคน
อย่างไร	• คนไทยต้องเข้มแข็ง มั่นคง อย่างแตกความสามัคคีกัน อย่าทำร้ายกันเอง ต้องทำนุบำรุงประเทศและพระศาสนาให้รุ่งเรือง นานาประเทศจะสรรเสริญ ยกย่อง ชื่นชม ชาวไทยและประเทศไทยตลอดไป

นักเรียน ทำกิจกรรม

ใบงาน

เรื่อง การเขียนย่อความจากข่าว

ใบงานเรื่องการเขียนย่อความจากข่าว หน่วยที่ ๒ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่องการเขียนย่อความ
รายวิชาพื้นฐานภาษาไทย รหัส ท๒๓๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

จงย่อความจากเรื่องที่กำหนดให้ต่อไปนี้

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระบรมราโชวาทถึงเรื่องคุณธรรมอยู่เสมอด้วยทรงพิจารณาอย่างลึกซึ้งแล้วว่าคุณธรรมจักเป็นที่ตั้งของความรักความสามัคคี “ทำให้คนไทยเราสามารถร่วมมือร่วมใจรักษาและพัฒนาชาติให้เจริญรุ่งเรืองสืบต่อไปได้ตลอดรอดฝั่ง” แนวคิดที่น่าประทับใจจากอีกประการหนึ่ง คือ “ความกตัญญูรู้คุณต่อชาติบ้านเมืองและผู้ที่อยู่ภาระตัวมา” สอดคล้องกับแนวคิดประการหนึ่งในทางพระพุทธศาสนาซึ่งมักจะชี้ให้เห็นว่าเมื่อกันเกิดมามีพ่อแม่เป็น “หนี้บุญคุณ” ของสรรพสิ่งไม่ว่าจะเป็นบุคคลที่เป็นรายล้อม มีบิดามารดา ครูอาจารย์ เป็นอาทิ หรืออากาศ น้ำ และแผ่นดิน ตลอดจนทรัพยากรทั้งสิ้นทั้งปวงอันเป็นอุปการะให้เราดำรงตนอยู่ได้เมื่อเรามีสำนึกที่จะกตัญญูรู้คุณ เราก็จะ “ไม่เห็นแก่ตัว ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น” และ “มีความจริงใจและมีความปรารถนาดีต่อกัน เอื้อเฟื้อกันตามฐานะและหน้าที่” ของแต่ละคนได้ในยามที่บ้านเมืองเผชิญหน้ากับความเปลี่ยนแปลงของโลก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีกระแสพระราชดำรัสให้ทุกคน “ควบคุมสติให้ไม่หวั่นไหวไปกับวิกฤติ

ภาพคือปัญหาของในหลวง รัชกาลที่ ๙ โดย ธนศ. เหว่งภาดา จากหนังสือคิดเองได้เองที่ สรรสาระฉบับเดือนธันวาคม ๒๕๕๔ หน้า ๔๐-๔๑

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระบรมราโชวาทย้ำถึงเรื่อง
คุณธรรมอยู่เสมอด้วยทรงพิจารณาอย่างลึกซึ้งแล้วว่าคุณธรรม
จักเป็นที่ตั้งของความรักความสามัคคี “ทำให้คนไทยเราสามารถ
ร่วมมือร่วมใจรักษาและพัฒนาชาติให้เจริญรุ่งเรืองสืบต่อไปได้
ตลอดรอดฝั่ง” แนวคิดที่น่าประทับใจมากอีกประการหนึ่ง คือ
“ความกตัญญูรู้คุณต่อชาติบ้านเมืองและผู้ทีอุปการะตัวมา”
สอดคล้องกับแนวคิดประการหนึ่งในทางพระพุทธศาสนา

ซึ่งมักจะชี้้นำให้ตระหนักรู้ว่าเมื่อคนเราเกิดมาย่อมตกเป็น “หนี้
บุญคุณ” ของสรรพสิ่งไม่ว่าจะเป็นบุคคลที่ ร่ายล้อม มีบิดามารดา
ครูอาจารย์ เป็นอาทิ หรืออากาศ น้ำ และแผ่นดิน ตลอดจน
ทรัพยากรทั้งสิ้นทั้งปวงอันเป็นอุปการะให้เราดำรงตนอยู่ได้
เมื่อเรามีสำนึกที่จะกตัญญูรู้คุณ เราก็จะ “ไม่เห็นแก่ตัว
ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น”

และ “มีความจริงใจและมีความปรารถนาดีต่อกัน เอื้อเฟื้อกันตาม
ฐานะและหน้าที่” ของแต่ละคนได้ ในยามที่บ้านเมืองเผชิญหน้า
กับความเปลี่ยนแปลงของโลก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
มีกระแสพระราชดำรัสให้ทุกคน “ควบคุมสติให้ไม่หวั่นไหว
ไปกับวิกฤติ

วาทศิลป์แห่งปัญญาของในหลวงฯ โดย ธเนศ เวศร์ภาดา จากหนังสือรีดเดอร์ไดเจสท์ สรรสาระ

ฉบับเดือนธันวาคม ๒๕๕๔ หน้า ๔๐-๔๒